

WKELET

Romániában	
Egész évre	— 620
Félévre	— 320
Negyedévre	— 170
Egy hónapra	— 60
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 3 lej	
Bukarestben	— 3-50

Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 25 ck
Egy szám	— 1-50 ck

1924 április 28 Hétfő

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 95. szám

5684. Niszán 24

Nem a mi hibánk

Néhány nappal ezelőtt vezetőhelyen részletesen foglalkoztunk Averescu tábornok beszédével, amelyben a zsidókérdésről vallott telfogását ismertette. Dr. Mayer Ebner, a bukovinai zsidóság kitűnő vezére szintén megjegyzéseket tett Averescu beszédéhez, amelyeket érdemesnek tartunk olvasóinkkal is megismertetni.

Averescu tábornok — írja dr. Ebner — a zsidókat okolja az antiszemitizmussal, mégpedig három ok miatt:

1. A zsidók egyenjogú polgárok lettek, de ennek ellenére is külön kategóriákat képeznek zsidó karakterrel.

Felelet: Nincs olyan törvény, amely márholnapra átváltoztathatná az emberek testi és lelki habitusát. Még ha minden zsidó be is akart volna olvadni a románságba, akkor sem sikerülhetett volna az egyenjogusítás óta eltelt rövid néhány év alatt. Egy olyan asszimilációnak, amilyen például a francia, vagy az olasz volt, generációkra van szüksége. És még ezekben az országokban sem teljes az asszimiláció. De miért szűnjünk meg zsidóknak lenni, tábornok ur, ha egyenjogú polgárok vagyunk? Miért nem követelik ezt a többi kisebbségektől? Egyetlen államférfiúnak sem jutott eszébe azt követelni, hogy a romániai németek, oroszok, vagy magyarok szűnjenek meg külön kategóriát alkotni. Csak éppen a zsidósággal szemben áll ez a követelés. Ha négyezer évig fennmaradtunk mint zsidó nép, hogyan törölhetne bennünket a népek sorából a liberális-kormány egyetlen törvénye.

De nézzük a valóságot. Vajon a zsidóság nemzeti karaktere okozza az antiszemitizmust? Franciaországban nem volt nemzeti zsidóság és mégis lezajlott a Dreyfus-per. Németországban németek és Magyarországon magyarok voltak a zsidók és mégis a legféltelenebb antiszemita kilengések színhelye volt ez a két ország. A különbség az asszimilált és nemzeti zsidóságnál talán csak annyi, hogy míg a nemzeti zsidót némely helyen gyűlölik, az asszimilált zsidót azonban meg is vetik.

A szeparálódásunk szintén előmozdítja az antiszemitizmust — mondja ön, tábornok ur. De vajon így van ez? Vajon tényleg mi szeparálódunk? Ha csakugyan őszinte az a kívánság, hogy feladjuk népi karakterünket és beolvadjunk a románságba, miért akkor az egyre erősödő óhajítás a numerus klauzús után? Hiszen ez egyetem a legjobb melegágya az asszimilációnak. A regátban a zsidóság egy része már teljesen beasszimilálódott és mégis a regát a szülőhazája a cuzismusnak. És hogyan bánunk a zsidó asszimiláció legelőkelőbb típusaival, mint például Blank Arisztóddal, aki minden bizonnyal olyan román, amilyenek ön kívánja. Ez az ember egymagában több áldozatot hozott a román kultúráért, mint a többi polgárok százazrei. És mégis, az antiszemitizmus nem kevésbé kimélte meg őt, mint az utolsó pajeszos zsidót. Nem tábornok ur, nem a mi szeparálódásunkban van a hiba. Am lássuk a másodikat okot:

2. A zsidók felelősek az antiszemitizmusért — a számuk miatt.

Felelet: Ez az argumentum nem kevésbé fogytékos, mint ama másik, hogy a zsidó szervezetek már pusztán létükkel provokálják az antiszemitizmus támadásait. Vagyis, a bárány a hibás amiért a farkas feifalja. Mert ha nem volna bárányok, akkor a farkasok nem falnák fel a bárányokat. Ez kétségtelenül helyes és logikus, de vajon ki tenne komolyan szemrehányást a báránynak, amiért felkelti a farkas étvágyát?

Tehát sok zsidó van Romániában. Herzl Tivadar Romániára is gondolt, amikor egyes országok telítettségéről beszél. Éppen ezért

törekszik egy külön kategóriája a zsidóknak, a cionista szervezet, hogy a kelet-európai zsidóság számát lecsökkentsse. Kétségtelen, hogy a kétezer éves zsidó ideál realizálása nemcsak eszmei, de gazdasági szükségesség is. Azt hiszem, Averescu tábornok szimpátiával kíséri a cionisták törekvéseit. De azt is remélem, hogy ez a szimpátia nem abból az érzésből fakad, mint a most egyre gyakrabban hallható „mergeti la Palestina“ kiáltás. Mi sem akarjuk, hogy a számunkat túlmagának érezzék, de ez valóban egészen szubjektív érzés és ki tudna mindenki óhajának megfelelni. Cuza professzornak bizonyára tízezer zsidó is sok volna.

Nem a mi hibánk az sem, hogy a zsidók legnagyobb részét városokban laknak. Vajon ki kergette őket a falvakból a városokba? Bizony a csendőrszuronyok voltak azok, melyek kiül-

döztek a falvakból és nem egyszer a derék román parasztok védelmezték meg a brutalitások ellen. És vajon az agrárreform rendelkezései nem azt a célt szolgálják-e, hogy örökre elvágják a zsidók útját a falu elől. Nem tábornok ur, ez sem a mi hibánk.

3. A harmadik ok, hogy egyes zsidók túlságosan nagy hazafiak. Tábornok ur szerint a zsidóknak nem szabad hiperpatriótáknak lenniük és másokat hazafiságra tanítaniok, mert még nincsen meg a kellő összeforrottságuk a hazai földdel, hogy jó patrióták lehessenek. Ebben a harmadik pontban és annak is csak icipici részében van némi igazság. De ez az icipici hiba, amelyet valamikor talán a legnagyobb erénynek fognak nézni, igazán nem lehet elfogadható alapja a mai antiszemitizmusnak.

Belgium eltávolodott Franciaországtól

Csatlakozott az angol és amerikai állásponthoz. Franciaország elszigeteltsége. Poincaré csak a választások után dönthet. Veszélyben az antant egysége.

(Páris, április 26. Az Uj Kelet tudósítójától.)

A „Chicago Tribune“ értesülése szerint a jövőteli bizottsághoz intézett belga hivatalos válaszcikk, amely tegnap érkezett meg, nem tartalmaz semmiféle fentartást, vagy feltételt a Ruhr-szankciók tekintetében. A jegyzék kifejti, hogy elfogadja Daves jelentését teljes egészében a jövőteli gyakorlati és méltányos megoldásául. Ez azt jelenti, hogy

Belgium eltávolodott Franciaországtól és csatlakozott az angol és amerikai állásponthoz.

Most a helyzet az, hogy Franciaország elszigetelten áll, ha csak Poincaré el nem ejti kívánságait. A francia felfogás azonban — legalább is egyelőre — változatlan. A döntést Poincarénak el kell halasztania a május tizenegyedikén megtartandó választások utáni időre, mert különben a választási hadjáratban Poincaré ellenzéke hatalmas tökért kovácsolhatna magának minden engedményből, vagy áldozatból, melyet a francia miniszterelnök a szövetségesek nyomására kénytelen lenne megadni.

London, április 26. A „Daily Herald“, a munkáspárt lapja írja: Nyilvánvaló, hogy az angol és a francia kormány ellentétben állnak egymással, mégpedig nemcsak politikai tekintetben, hanem annak a szellemnek a tekintetében,

Huszonhét halottja van a bellinzonai katasztrófának

Helfferichné agnoszkálta férje holttestét. A német kocsi tizenkét utasával együtt elégett

(Berlín, április 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bellinzonai halálvonati katasztrófa különösen Németországban keltett óriási megdöbbenést. Ma már egészen bizonyos, hogy Helfferich is életét vesztette a katasztrófánál, mert Helfferichné, aki a vasúti katasztrófa első hírére azonnal Bellinzonába utazott,

az áldozatok között felismerte férje borzalmasan összeroncalt holttestét.

A katasztrófa méretei csak ma bontakoznak ki teljes egészében. Mind a két vonat zúfolva volt utasokkal. Az éjszakai gyorsvonat különösen sok utast vitt magával Olaszországból. Az olasz utlevélkirendeltség jelentése szerint ennek a vonatnak 15 svájci, 45 német, 52 olasz, 4 amerikai, 2 norvég, 2 cseh, 2 francia és 2 angol utasa volt. Az olasz utasok neve között szerepel a kopenhágai olasz követ, Torre gróf és titkára Nogar is.

Az összeütközés következtében

a vasut személyzete közül ötten, az utasok közül pedig tizenötön haltak meg azonnal.

A halottak és sebesültek pontos számát még

nem lehet megállapítani, mert egy német vagon, amely gázvilágítással volt berendezve, lángrollobbant és teljesen elhamvadt. A bellinzonai kórházba eddig hat súlyos és három könnyű sebesültet vittek be.

A katasztrófa hírére Bécsben óriási pánik támadt, mert a bécsiek számítása szerint kétszáz bécsi középiskolai diáknak, akik tanáraikkal husvéti kirándulásra indultak, a katasztrófa idejében a Gotthard-területen kellett lenniük. A kirándulást vezető tanár ma megnyugtató táviratot küldött Bécsbe, amelyből kitűnik, hogy a diákok huszonnégy órával a katasztrófa előtt már elhagyták Bellinzonát.

Bellinzona, apr. 26. A már jelentett halotlakon kívül a mentési munkálatokat végző bizottság

újabb tizenkét halottra bukkant. Ezek az elhamvadt kocsi utasai voltak.

A tizenkét utasnak csak megszenesedett maradványait találták meg úgy, hogy egyelőre egyiket sem lehetett közülök agnoszkálni. Az egyik egész csontvázig égett holttest mellett egy cigaretta dobozt, egy női arany karkötőt,

egy női briliánsgyűrűt, amelybe 1906. július 8-iki dátum van belevésve, egy borotvát és egy kofferkulcsot találtak.

A szerencsétlenül járt berlini Fortmann-család tagjai közül az apa és leánya haldoklának. A fiu megmenekült minden nagyobb veszélytől és hamarosan elhagyhatja az ágyat. Az anya és leánya súlyosabban megsérültek, de állapotuk nem életveszélyes. Az elhamvadt berlini kocsi maradványai között két pár félig elégett gyermekcipőt találtak, melyből azt gyanítják, hogy a kocsiiban egy többtagu család is életét vesztette.

Berlin, április 26. Zürichi jelentés szerint a katasztrófa okát mindeddig nem sikerült hivatalosan tisztázni. Annyi bizonyos, hogy a Luzern felől jövő éjszakai gyorsvonat,

dacára annak, hogy a szemafor tilosra volt állítva, keresztülrobogott a bellin-zonai állomáson

s néhány pillanat múlva belerohant a Chiasso felől jövő vonatba.

Az éjszakai gyorsvonat mozdonyának személyzete életét vesztette és a mozdony is anynyira megrongálódott, hogy nem lehet megállapítani, vajjon vétkes könnyelműség, vagy a mozdony defektusa okozta-e a katasztrófát.

A német sajtó hosszú cikkekben támadja a vasutak igazgatóságát, azért, mert a gázvilágítást annak ellenére, hogy már számos katasztrófának volt közvetet oka, nem helyettesíti villanyvilágítással. A jelen esetben egyedül a mailand-berlini közvetlen német kocsi gyulladt ki, mer csak ennek a kocsinak volt gázvilágítása.

Súlyos károkat okozott az első tavaszi zápor

Vizbenálló utcák. Félméteres víz a pincékben. Kiföntött a Malom-árok.

(Cluj-Kolozsvár, április 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szombati nap eltért az ideai tavasz hűvös napjaitól. Szokatlan nyári meleg napokra emlékeztető meleg napsütés volt és érezni lehetett, hogy ez a rendkívüli időjárás gyorsan megváltozik. Délután hat óra felé hatalmas vihar lehütötte a levegőt és percek múltán jeges zápor esett.

A hirtelen esőzés óriási kárt okozott a rügyező fáknak és sok helyütt a fiatal tavaszi vetésben is. A városban az esővíz a mélyebben fekvő helyeken összegyülemlt és több utvonalon a közlekedést is megakasztotta. A szeméttel eltömött csatornába tódult víz nem tudott elég gyorsan lefolyni és a város legélénkebb pontjain nagy tócsák keletkeztek. A forgalmi zavaroknál sokkal súlyosabb bajt okozott a zápor azzal, hogy a víztömegek többhelyütt pinceraktárakba tódultak, ahol az árukban tettek nagy kárt.

Legelőször a Parisien-áruházról jelezték a rendőrségnek, hogy az esővíz elárasztotta az áruház Calea Regele Ferdinand felé néző pincehelyiségeit. A rendőrség nyomban intézkedett, hogy megfelelő készültségű tűzoltó csapat menjen a helyszínre. A tűzoltók néhány perc múlva megfelelő számban és megfelelő szerelvényekkel a helyszínen teremték és azonnal hozzá láttak a víz lecsapolásához. Fél órai munka után sikerült is a vizet, amely már elérte a harminc centiméter magasságot, teljesen lecsapolni. A víz a Parisien-áruház pincéjében elhelyezett árukban tetemes kárt okozott, amelynek az értékét az első pillanatokban nem is lehetett megállapítani.

A központi rendőrséghez a Fadrusz János utcából is hasonló jelentések érkeztek. A strada Motilor vezető csatornáit teljesen bedugultak és a víz az utcán hõmpölyögve a lejtősebb utcákon keresztül a malomárok felé vette útját. A malomárok nem tudta befogadni a hegyipatak módjára rohanó eső-

**Házassulandók
figyelmébe**

Saját érdekében
győződjön meg,
hogy butorait mégis
csak

**Fischer Albert
és Társa**

cégnél szerezheti be
a legolcsóbban.
Figyelni a címre!

Gyári lerakat Cluj, Calea Regele Ferdinand 61. sz.
Telefon 5-79 Gyártelep: Gherla

vizet és két helyen, ahol a part alacsonyabb volt, kilépett a medrétől, elárasztva a környékbeli házak udvarát és pincéit. A pincékbe betódult víz itt is elérte a harminc centiméter magasságot.

A Trefort-utcában a kórházak felől rohanó víz nem találva magának lefolyást, a Br. Vesse-lényi-féle épületet árasztotta el. A kivonult tűz-

Hogyan akarta a férjgyilkos Fahmi hercegnő megszerezni férje vagyonát

Egy szíriai kalandor orvosi bizonyítványt akart szerezni arról, hogy az exhercegnőnek gyermeke született

(Páris, ápr. 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Maggi Meller, akinek a neve néhány hónappal ezelőtt, amikor férjét, Fahmi egyiptomi herceget meggyilkolta, már bejárta a világsajtót, most újra nagyszabású és bonyodalmas ügy középpontjába került. Az exhercegnő ezuttal már harmadszor lett híres. Másodszor ugyanis akkor vonta magára a közvélemény figyelmét, amikor a londoni esküdtzsek felmentette a férjgyilkosság következményei alól.

(A férjgyilkos hitves)

A különbség mostani szereplésében csak az, hogy akkor vádolt volt, ma pedig már panaszossá avanszált és a bűncselekmény, ami miatt vádat emel a párisi törvényszék előtt, távolról sem olyan súlyos, mint az, amelyért neki kellett felelni. Ezzel szemben az is igaz, hogy még nem lehet biztosan tudni, nincs-e neki is része a bűnben, amivel mást vádol.

Annakidején, amikor Maggi Meller meggyilkolta férjét, a londoni és párisi sajtó az a hír járta be, hogy az exhercegnő várandós állapotban van. A hír nem felelt meg a valószínűségnek és néhány hónap múlva az esküdtzsek felmentő verdiktje után a lapok meg is cáfolták. Az első híresztelésnek azonban igen érdekes háttere van. Az egyiptomi törvények szerint ugyanis a férjgyilkos hitves még ha a bíróság fel is menti tettének következménye alól, nem örökölheti férje vagyonát, ami a jelen esetben több mint kétszázmillió francia frankra rugott. Az exhercegnő a várandós állapotáról terjesztett álhíreket egyik verzió szerint fel akarta használni arra, hogy Fahmi herceg hatalmas vagyonát megkaparintsa magának.

(Cassab bej)

A felmentő verdikt után az exhercegnő Párisban megismerkedett Cassab bejvel, egy állítólagos dugzagdag kairói kereskedővel, aki készséggel állott az exhercegnő tervei szolgálatába. Cassab bej biztosította a fiatal özvegyet, hogy tud részére szerezni olyan orvosi bizonyítványt, amellyel igazolni tudja, hogy gyermeke született. Ebben az esetben ez a nemlétező gyermek örökölte volna apja vagyonát. Az egyiptomi törvények szerint hét éven keresztül, a gyermek hét éves koráig az anya kezeli fia vagyonát és élvezi annak jövedelmeit. Később pedig — úgy tervezte Cassab bej — halotti bizonyítványt szereznek a nemlétező gyermekről.

Az exhercegnő később úgy látszik meggondolta a dolgot és feljelentést tett Cassab bej ellen, akit a párisi rendőrség le is tartóztatott. A feljelentésében az exhercegnő úgy állítja be a dolgot, mintha neki nem lett volna része a tervbe vett csalásban. A vizsgálóbíró előtt kihallgatása során a következő vallomást tette:

(Feljelentés a büntárs ellen)

— Egyiptomban pert indítottam a férjem után járó örökség érdekében. Már a per kezdetén sok levelet kaptam különböző üzletemberekől, akik közbenjárásukat ajánlották fel. Én egyetlenegy ajánlatra sem reagáltam. Az összes ajánlattevők között a legkitartóbb volt Cassab bej, aki egész halom levéllel árasztott el, amelyek mindegyikében felajánlotta, hogy hatvan-négymillió frank ellenében megszerzi részemre az örökséget. Mikor sem a levelek, sem a táviratok özőnőre nem válaszoltam, akkor Cassab bej Párisba jött, ahol rá akart venni a gyerektükkre. Én bízam az egyiptomi törvények

oltóknak itt is alapos munkát kellett végezniük, hogy a hatalmas ház pincéjét megmentse a betóduló víztől.

A külvárosban is megtörtént egyes helyeken, hogy az esővíz a lakásokba és pincékbe folyt, úgyhogy a délutáni eső által okozott károkat még megközelítve sem lehetett megállapítani.

igazságában és így nem akartam semmi törvényellenes dolgot csinálni. A pert mégis elvesztettem és akkor Cassab bej újra megkönyeztetett ajánlatával, amit megint visszautasítottam. És minthogy másképp nem tudtam tőle szabadulni, feljelentettem a rendőrségen.

(Egy gyermekről, aki nem is élt)

Cassab bej a rendőrségen tett vallomásában egyáltalában nem tagadja a reá rótt bűncselekményt, de azt állítja, hogy ő teljes egyetértésben járt el az exhercegnővel, aki hajlandó volt e trükkre. Hogy ezt az állítását igazolja, megnevezte annak a szanatóriumnak az igazgató-főorvosát, aki százezer frank ellenében hajlandó volt a csalásra. A rendőrség azonnal kihallgatta a szanatórium igazgatóját, aki vallomásában csak annyit ismert be, hogy Cassab bej többször tette meg neki az ajánlatot, de ő mindannyiszor visszautasította.

Az igazgató-főorvos vallomásában később ellentmondásokba keveredett és beismerte, hogy egyizben Cassab bej az exhercegnővel együtt jött ki a szanatóriumba, de rögtön hozzátoldta vallomásához, hogy véleménye szerint a látogatás alkalmából az asszonynak nem volt sejtelve a bej tervéről és azt a benyomást keltette, hogy csupán érdeklődésből látogatja meg a szanatóriumot.

Az alapos gyanuokok alapján a párisi rendőrség az igazgató-főorvost is őrizetbe vette és teljes apparátussal vezette be a nyomozást, hogy fényt deríthessen a bonyolódott bűnügyre. Az eddigi vizsgálatnak már is sikerült kideríteni, hogy Cassab bej nem egyiptomi, hanem szíriai és hasonló üzelmekért már többször volt elítélve.

Megmaradtak a francia frank esésének nyomai

Azárak 45 százalékkal drágábbak, mint a bessz előtt

(Az Uj Kelet tudósítójától.) Április 26. A közvéleményt még mindig a frankhossz foglalkoztatja. Megállapítást nyert, hogy jóllehet a frank tavaly november óta, amikor ellene az első támadások megindultak, husz százalékkal magasabb árfolyamot ért el, a francia érték belső bevásárló szerinti tetemesen csökkent. A legutóbbi statisztika szerint kimutatható, hogy az árak — aranyra való átváltékelés mellett — így alakultak:

Anglia	156%
Amerika	158%
Svájc	180%
Hollandia	156%
Franciaország	145%
Németország	136%
Ausztria	122%

A hossz alkalmával beállott drágulás nem fejlődött vissza a zürichi kurzus arányában, úgy, hogy a régihez képest ma 45 százalékkal magasabbak az árak. Ez azt jelenti tehát, hogy a francia ipar versenyképessége erősen csökkent az angol és német ipar lehetőségeivel szemben.

Valutáris győzelmüket a franciák export pozícióik elvesztésével fizetik meg. A mai bankjegytorgalom sem normális, mert szemben a békebeli hatmilliárdos aranyfrankkal, a mai bankjegytorgalom tizenöt-milliárd.

— Leégett egy középamerikai város. Mexikóból jelentik: Josse guatemalai középamerikai várost óriási tűzvész teljesen elpusztította. A kár sokszázmillió dollár rug. Az anyagiakon kívül sok emberélet is elpusztult.

A sófa volt egy bő telt, csak

A bóch egy szekér és csakhamar és ötven kor hogy ez egy eszébe jutó vásárolt össze nagyon méregből minden dühében leh év mulva lelkére köt is lehet ad száz tánkút

Az após soha többet pedig felrak após szerette árúját. Elhí rokat azzal adja el, de valami más

Schwartz Brassóban já nevű nagyot

— Na adni a fánk megbízást ad

Két hét vissza Schw hozta a fánk valahogy tal kájukat, hát

A sabes hoz beállított agyan becst vallásossága. A kölcsönös

— Rabb und habe ih gesehen.

A rabbi szavahihető indulatos let minden meg sértésért há után magá megtudta, döztött, hogy az egész.

A rabbi magához hív telje meg s a vállát von — Hát Ihren Sohn gesehen, d gehabt.

Sm

Páris, megérkezett kormány n üdvözölte. londoni me ményeit, h rel fogja k május elsej pestre. Sm párisi magy

Ször gyap

A „Hercules“-Tápsör páratlan minőségű **Czell-Sörgyár** Cluj-Kolozsvár

lett végeznők' mentésük a be-

gyes helyeken, pincékbe tolyt, kózzott károkat állapítani.

cegnő

hogyan az

semmi tör- mert mégis el- jra megkör- visszautasi- tudtam tőle rségen.

ki nem is élt)

vallomásában tt büncselek- es egyetértés- hajlandó volt azolja, meg- az igazgató- ben hajlandó al kihallgatta vallomásában b bej több- de ő mind-

ban később smerte, hogy övel együtt hozzatoldta erint a láto- em volt sej- nyomást kel- togatja meg

párisi rend- tbe vette és mozást, hogy ünügyre. Az kideríteni, anem sziriai volt elítélve.

esésének

a bessz előtt is 26. A köz- foglalkoztatja. frank tavaly ső támadások ob árfolyamot ő ereje mégis sztika szerint ló átértékelés

lás nem fej- n, úgy, hogy agasabbak az francia ipar angol és né-

port pozícióik jegyforgalom hatmilliárdos lom tizenöt-

ai város. lai közép- en elpusz- a rug. Az elpusztult.

szvár

Ez történt...

A sófár és a fánksütő. Egy gazdag zsidónak volt egy bócher veje, aki egész nap egyebet sem tett, csak imádkozott és tanult. Egy év telt el anélkül, hogy a vő egy krajcárt is hozott volna a házhoz. Végre is az após meg-sokalta veje dologtalanságát, adott neki kétezer lejt, hogy menjen a vásárra és vegyen rajta valamilyen árut. Jól ki-tanította arra, ha látja, hogy valamire más alkuszik azt vegye meg.

A bócher el is ment a vásárra. Láta, hogy egy szekér körül sok zsidó áll, ő is közbük állott és csakhamar megtudta, hogy sófárokat árulnak és ötven koronát kérnek darabjért. Hallja azt is, hogy az egyik zsidó husz lejt ígér egyért, rögtön észébe jutott az após tanácsa és kétszáz darabot vásárolt össze a kétezer lejtért. Hazatérve, az apósa nagyon mérges lett, mert olyan portékát vett, amely-től minden hitközség csak egyet vásárolhat és dühében lehányta a pincébe a kétszáz sófárt. Egy év múlva az após újra adott kétezer lejt és a lelkére kötötte, csak olyan árut vegyen, amit el is lehet adni. Nehány nap múlva hazajön a vő száz fánksütővel...

Az apósa újra dühös lett, megfogadta, hogy soha többet nem biz rá semmit, a fánksütőket pedig felrakatta a padlásra. Nehány hét múlva az após szeretete volna valahogyan értékesíteni a veje árúját. Elhívatta a Schwarzot, átadta neki a sófá-rokat azzal az utasítással, hogy akármilyen áron adja el, de vissza ne hozza, inkább cserélje be valami más árra, ha nem megy másképp.

Schwartz elindulása után néhány nappal az após Brassóban járt, ahol összeismerkedett egy Weisz nevű nagyon ügyes kereskedővel.

— Na — gondolta magában — ez elfogja adni a fánksütőket — és nyanyolan természetű megbízást adott neki, mint Schwartznak a sófárra.

Két hét múlva majdnem egyszerre érkezett vissza Schwartz és Weisz. Csakhogy most Schwartz hozta a fánksütőket és Weisz a sófárokat. Zsibón valahogy találkoztak, eladni nem tudták a porté-kájukat, hát elcserélték. H. M. Tasnád

★

A sabesz cigaretta. Austerlitz somorjai rabbi-hoz beállított egy Diamantstein nevű balbosz, aki nagyon becsületes és szavahihető ember volt, de vallásossága nem volt éppen a legkifogástalanabb. A kölcsönös üdvözlések után elkezdte:

— Rabbi ur, találkoztam a fiával Bécsben und habe ihn Sabbesz mit einer Zigarre in Mund gesehen.

A rabbi, aki nem kételkedett Diamantstein szavahihetőségében, erre a kijelentésre szörnyű indulatot lett. Alig érkezett haza a fia Bécsből, minden megkérdés nélkül a szombatnak e meg-sértéséért hatalmas pofonnal üdvözölte. A fiu mi-után magához tért első meglepetéséből és megtudta, hogy miről van szó, égre-földre eskü-dözött, hogy kitalálás és szemén-szedett hazugság az egész.

A rabbi látván fia határozott fellépését, újra magához hívatta a balboszt, hogy fia előtt ismé-telje meg szavait. A szembesítésnél Diamantstein a vállát vonogatta.

— Hát rabbi ur, mit mondtam én? Ich habe Ihren Sohn Sabbesz mit einer Zigarre in Mund gesehen, di Zigarre aber habe ich in Mund gehabt. S. F. Oradeamare

Smith főbiztos Párisba érkezett

Páris, április 26. Smith magyar főbiztos megérkezett Párisba. A pályaudvaron a magyar kormány nevében Hevesy diplomáciai ügyvivő üdvözölte. Smith válaszában kijelentette, hogy londoni megbeszélései megerősítették abbéli reményeit, hogy Magyarország újjáépítését siker-rel fogja keresztülvinni. Kijelentette még, hogy május elsejére valószínűleg megérkezik Buda-pestre. Smith pénzügyi főbiztos tiszteletére a párisi magyar követség disztribúciót adott.

Ügyeljetek állampolgárságotokra

Nyílt levél Erdély zsidóságához

Kaptuk és készséggel közreadjuk a követ-kező nyílt levelet:

Erdély zsidósága az élet mindennapi gond-jaival folytat súlyos küzdelmet. Nem csoda tehát, ha nem kíséri kellő figyelemmel a tör-vényhozás munkáját. Az újabb törvényhozási és kormányintézkedésekről csak a gyakorlati alkalmazáskor nyer tudomást és szomorú ta-pasztalatokat. De ezenfelül Erdély zsidóságának nincsen egységes politikai és vallási képviselője és a belső megismerés miatt tehetetlenül nézi, mint fosztották meg azon intézményes biztosítóktól, melyek szabad fejlődését lehe-tővé tették. Hogy kit terhel a felelősség emiatt, ne kutassuk e válságos órákban, midőn figye-lmetető szavamat a zsidóság egyetlen lapja útján küldöm Erdély zsidó népéhez.

Szeretném, ha minden testvéremmel külön tudnék beszélni és prófétia erejével bírnék, hogy meggyőzzem őket annak fontosságáról, mit jelentenek ránk nézve e napok, midőn az új törvény alapján, a Marzescu-féle honossági törvény szerint igazolnunk kell, hogy román állampolgárok vagyunk.

Nem a párisi szerződés szakaszai az irány-adó, melynek rendelkezései szerint a béke-szerződés időpontjában e területen lakók min-den formalitás nélkül román állampolgárok lettek. Nem az albajuliai néphatározat, mely a román néplélek legnagyobb szerű megnyilat-kozása volt, nem a parlament által alkotott konstitucionális törvény 133. §-a az irányadó, amely már megadta nekünk az emberi jogok teljességét biztosító állampolgárságot, hanem a Marzescu-féle törvény, mely a fentiekkel teljes ellentétben áll, melynek intézkedései súlyos visszaesést jelentenek az eddigi tör-vényekkel szemben és tág teret nyitnak, hogy az állampolgárok és közöttük zsidóság százezei megfosztassanak eddigi megszerzett jogaikról és

Az állampolgárság elnyeréséről

Ez év április 17-én jelent meg a „Monitorul Oficial”-ban az állampolgársági törvény végre-hajtási utasítása. Kivonatossan ismertettük már az utasítást, de óriási hordereje miatt szük-ségesnek tartjuk, hogy a végrehajtási utasítást teljes terjedelmében közöljük. Az erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség a rendelet megjelenése után nyomban érintkezésbe lépett a regábeli testvér-szervezetekkel, valamint az igazságügyi és bel-ügyminisztérium illetékes osztályaival. E meg-beszélések hatása alatt a Szövetség vezetősége elhatározta, hogy Erdély zsidóságának figyel-mét nyomatékosan felhívja azon formalitásokra, amelyeknek elmulasztása az állampolgárság el-vesztésének következményével járhat. A törvény szövetségének gondos átolvasása egymaga is kellő felvilágosítást nyújt. A Szövetség vezetősége egy jogászokból álló bizottságot szervezett, amely teljes mértékben a közönség rendelkezésére áll.

A végrehajtási utasítás a következő:

I. cikk. Öfelsége utólagos jóváhagyásával megerősítettük az alábbi

Szabályzat a román állampolgárság megállapításáról.

I. FEJEZET.

A román állampolgárság elnyerése és elvesztése.

I. §. Általános rendelkezések.

1. cikk. Az 1924 február 24-én 41. szám alatt megjelent Monitorul Oficialban közzétett törvény 56. és következő cikkeiben a román állampol-gárságnak törvényenél fogva való elnyerése végett elő-irt feltételek megállapítása a jelen szabályzat ren-delkezései szerint történik.

II. §. A román állampolgárságnak törvényenél fogva való megszerzése.

2. cikk. Román állampolgárok és azok is ma-radnak minden alaktszerűség betöltésére való köte-lezettség nélkül azon alábbi lakosok, akik 1924 tnbuár 23-áig bezárólag nem optáltak más állam-polgárságot:

kenyértelenségre legyenek ítélve. E helyen hang-sulyozom, hogy csak azokra gondolok, akik 1918 november 18-án a konstitucionális törvény szerint már állampolgárai voltak e hazának és akiket jogi formalizmusok miatt megfosztani az állam-polgárságtól égbekiáltó igazságtalanság lenne.

A legkisebb hatósági önkény vagy elnézés, a mi apatikus nemtörődömségünk, a tudatlan-ság, a törvény nem ismerése, mint tátongó ör-vények meredeznek felénk és félé, hogy a zsi-dóság ezreit fogja elnyelni.

Nincs harsogó hangom, hogy elég hangos figyelmeztetést küldjek felétek zsidó testvéreim! De kérve kérek minden egyes zsidó vezetőt, zsidó papot, zsidó tanítót, ügyvédet, hogy hir-dessék mindenhol köreikben, ne legyen egyet-len zsidó ember sem, aki ne tegyen eleget azon kötelezettségének, hogy ügyeljen a leg-dragább kincsére: a román állampolgárságára, kérjék számon egymástól, hogy megszerezték-e? Legyenek segítségére egymásnak, hogy jogai-kat a törvény rendes útján érvényesítsék, támogassák a gyengéket, a tudatlanokat olyan test-véri szeretettel, mint aminő égő szeretettől eltelve irántunk az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szö-vetség felajánlja segítségét minden zsidónak, akit a sors itt élni és halni rendelt. Forduljanak bizalommal központunkhoz vagy helyi csoport-jainkhoz felvilágosításért. Tárt szívvel világo-sítunk fel mindenkit a törvényes tennivalók felől, nehogy tudatlanságból az üldözött vad szomorú sorsára jussanak.

Hogy miként kell megszerezni állampolgári elismertetésünket, hogyan kell jogainkat ér-vényesíteni, hogyan rendelkezik az új törvény, azt megfelelő módon állandóan közölni fogjuk.

E pillanatban csak annyit óhajtok szívébe véteni minden romániai zsidó embernek:

Az állampolgárság megszerzése a legszentebb kötelessége mindnyájunknak. Dr. Klein Miksa

1. Bukovina, Erdély, Bánát, Körösmente, Szat-már és Máramaros összes lakosai, kiknek 1918 nov. 18-án (dec 1-én) községi illetőségük volt.

2. Beszarábia orosz honos lakosai, akiknek 1918 március 28-án (április 9-én) a Beszarábiában érve-nyes törvények szerint közigazgatási lakóhelyük volt.

3. Bukovinai, erdélyi, bánáti, szatmári, körös-menti és máramarosi származású személyek, kik az egyesülés idején a régi királyságban laktak, feltéve, hogy az említett területek valamelyikén volt kö-zségi illetőségük.

4. Azok a személyek, akik bár az egyesülés idején nem bírtak lakóhellyel Bukovina, Beszará-bia, Erdély, Körösmente, Szatmár és Máramaros valamely községében, de ezen községében születtek, ott lakóhellyel bíró szülőktől.

A szülői lakóhely, Bukovina, Erdély, Bánát, Körösmente, Szatmár és Máramaros tekintetében; a községi illetőség, Beszarábia tekintetében pedig a közigazgatási lakóhely alapján állapítatik meg.

5. A volt orosz birodalom területéről, továbbá a szerb, horvát, szlovén, csehszlovák, lengyel, olasz, osztrák és magyar államoknak jutott terüle-tekről származó románok, akik ezen államok helyi hatóságai, vagy valamely román hatóság előtt a román honosságot optáltak.

6. Azon községek lakosai, akik a határok megállapításakor vagy helyesbítésekor egyik állam fenhatósága alól a román állam fenhatósága alá jutnak, feltéve, hogy az 1 és 2 pontban említett lakosság kategóriára megállapított feltételek ben-nük megvannak.

3. cikk. A román honosságnak a fenti feltéte-lek mellett a férj vagy szülő által való megszer-zése maga után vonja ezen honosságot a feleség és a szülői hatalom alatt levő gyermekek részére is.

III. §. A román honosság elvesztése

4. cikk. A 2-ik cikkben foglalt kategóriákba tartozó egyének közül azok, akik 1924 február 24. előtt más állampolgárságot optáltak vagy pe-dig a román állampolgárságtól lemondtak, olybá tekintendők, mint akik a román állampolgárságot elvesztették.

Szörmefestés és gyapjufestés | **TAVASZI RUHAKAT A LEGSZÉBBEN TISZTÍT** | **"KRISTÁLY" GŐZMOSÓGYÁR CLUJ** | **Gyapju és gyapju-fonalfestés**
Telefon 500 | Telefon 500

A belügyminiszter megteheti a szükséges intézkedéseket azok ellen, akik más állampolgárságot optáltak és nem hagyják el az országot az optálástól számított 12 hónap alatt.

Ezek mindennemű ingó javaikat magukkal vihetik, anélkül, hogy kivételt várnak fizetniük.

Az opció vagy lemondás napjától kezdve ittartózkodásuk egész ideje alatt alá vannak vetve az idegenekre vonatkozó törvényeknek és szabályzatoknak.

5. cikk. A határigazításakor más állam fenhatósága alá jutó területek lakosai a román honosságot az átengedéstől kezdve veszítik el, kivéve, ha tényleg átköltöznek román területre, vagy a román honosságot optálják.

6. cikk. A férj optálása vagy lemondása maga után vonja a feleségét, a szülőké pedig a 21 évnél fiatalabb gyermekeiket.

A szülőten, de gyámság alatt álló kiskorúak optálását és lemondását a gyám végzi.

A 7. szakasztól a 19-ik szakaszig az optálás és a honosságról való lemondás szabályoztatik.

II. FEJEZET

Az állampolgárság megállapítása

I. §. A megállapító szervek

19. cikk. Az állampolgárság megállapításával megbízott közigazgatási szervek:

a) Erdély, Bánát, Körösmente, Szatmár és Máramarosban: a törvényhatóságok polgármesterei, a rendezett tanácsú városok polgármesterei és a főszolgabírák, mindegyik a saját kerületében.

b) Bukovinában a megyei prefektusok, Csernovitzban a polgármester.

c) Besarábiában bizottságok.

20. cikk. Az előbbi cikkben említett közigazgatási szervek határozatai ellen felelkezési fórum egy bizottság, mely az illető királyi ítélőtábla mellett fog működni.

Ez a bizottság az ítélőtáblának az igazságügyminiszter által kijelölendő egy tanácsosából, mint elnökből és két a belügyminiszter által kijelölendő tagból áll.

21. cikk. Az elnök, vagy a tagok akadályozása esetén helyettesük is a fenti módon jelölendő ki.

II. §. Az állampolgárság megállapítása a csatolt területek oly városában, melyek nem megyei székhelyek, továbbá falusi községeiben.

22. cikk. Ezen városok és községek előjárásai a munkálatok előkészítése végett a jelen rendeletnek a Monitorul Oficial-ban való megjelenésétől számított 30 nap alatt összeállítják a névsort, melybe mindazokat beírják, kik a jegyzék összeállításakor a községben laknak és megfelelnek a jelen rendelet 2. cikkében foglalt feltételeknek s nem optáltak más állampolgárságot.

A névsor a jelen rendelethez csatolt minta szerint 3 példányban készítendő.

23. cikk. A névsor egy példány lezárás után a polgármesteri hivatalban kifüggesztendő. Erről jegyzőkönyv veendő fel. A névsor legalább 30 napig kifüggesztve marad.

24. cikk. Minden személy és közhatalóság kérheti a 23. cikkben említett idő alatt, hogy a névsorba új leírás, törlés vagy helyesbítés történjék; e végből írásban kell panaszait (reklamatiuni) a községi előjárásához beadni, mely azokat a 25. cikkben említett közigazgatási szerveknek mutatja be elintézés végett.

25. cikk. A 25. cikkben említett határidő lejártá után a főszolgabírók minden községbe kiállnak és ott a 27. cikkben említett munkálatokat elvégzik a hirdetések útján a lakosságnak előre tudomására hozott napokban, órákban és sorrendben. A hirdetés az előjárásán függőként ki és a helyben szokásos módon is közzéteendő.

26. cikk. A polgármester átadja a főszolgabíróknak a névsor két példányát és a beérkezett kéréseket és panaszokat, melyekre megjegyzéseit is megteheti.

27. cikk. A főszolgabíró minden kérést és panaszt megvizsgál, azok mindegyikére indokolt végzést hoz és beírja a jegyzetekbe azok neveit, akiknek állampolgárságát megállapította.

Ezután megvizsgálja az előjárás által készített névsorokat és törli a nem jogosultakat. Evégből megvizsgálja az előjárás irattárát és más hatóságok jegyzékeit is és megállapítja így mindazok helyzetét, akik a törvény alapján román állampolgárságot nyerhettek.

Ezen munkálatok végzéséhez nem szükséges felek megidézése.

Mindazáltal, de csakis a bejegyzési, helyesbítési vagy törlési kérelmek ügyében meghívhatja és kihallgathatja a feleket, sőt az általuk bemutatott eredeti okmányokat, vagy azoknak általa láttamozott másolatait visszatarthatja.

Mindenkor kihallgathatja a lakosok helyzetének megismerése végett bármely volt, vagy jelenleg működő tisztviselőt.

28. cikk. A munkálatok befejezése után minden községben jegyzőkönyv veendő fel, amelyben a helyesbítéseket és az újonnan beírtak és törölttek neveit be kell jegyezni s feltüntetni a honosságot nyertek összes számát, valamint azon személyek neveit, akiknek kéréseit vagy panaszait elutasították.

29. cikk. A névsor harmadik példányát a községi előjárásnál kifüggesztik.

III. §. A román állampolgárság megállapítása a csatolt területek városában.

30. cikk. Erdély, Bánát, Körösmente Szatmár és Máramaros törvényhatósági és rendezett tanácsú városában a román állampolgárság megállapítását a 19. cikkben említett hatóságok végzik.

A polgármester az ideiglenes bizottságok, vagy a városi tanács tagjainak megbízást adhat,

A bécsi egyetem zsidó tudósai

199 zsidó tanára van a bécsi egyetemnek. Az orvosi karon 126 zsidó professzor működik

(Bécs, április 26. Az Uj Kelet tudósítójától.)

Az antiszemita legújabb agitációs manővere, hogy közlik mindazoknak a zsidó intellektuelleknek neveit, akik a tudományos életben szerepet játszanak. Ezzel ki akarják mutatni, hogy a bécsi tudományos világban, különösen az egyetemen a nem árja elemek „nem kívánatos mértékben” vannak képviselve. A zsidóság szempontjából is fontos, hogy a zsidók milyen arányban veszik ki részüket a szellemi életből, ami bizonyára csak javára szolgál úgy annak az országnak, ahol a tudósok működnek, mint annak a tudománynak, amelyet művelnek.

Az antiszemita által kinyomozott listán 199 név szerepel, ezek között 126 a bécsi egyetem orvosi fakultásán. A névsorban benne vannak a rendes tanárok, decensek, lektorok és tanársegédek. Az orvosi karon a névsor a következők:

Adler Ludwig, Alexander Gustav, Allers Rudolf, Aschner Bernhard, Bauer Julius, Bauer Richard, Bauer Theodor, Beck Oscar, Blau Albert, Blum Victor, Bondi Samuel, Bondy Gustav, Breuer Robert, Bum Anton, Deutsch Felix, Donath Julius, Ehrmann Salamon, Eischenschütz Ignác, Eisler-Terramare M., Eliás Herbert, Engelmann G., Erben Zsigmond, Ernheim Jakab, Fischel Alfréd, Fischel Izidor, Fleischmann Leo, Fränkel Alexander, Fränkel Zsigmond, Frankl Oskar, Freund Ernst, Freund Ernst, Freund Leopold, Freh Hugó, Friedung J. K., Fröschels Emil, Fuchs Alfred, Gerstmann J., Gläzner Karl, Glas Emil, Gomperc Benjámín, Gottlieb Bernhard, Hauck Márkus, Halban Josef, Hammerschleg Viktor, Has Julius, Handeck Martid, Hecht Adolf, Herc Max, Herzfeld Karl, Hof Leo, Hochsinger Karl, Jellinek Stefan, Karplusz Joh. Paul, Kaufmann Rudolf, Knöpfelmacher W., Königstein Hans, Lacko Wilhelm, Lazar Ervin, Leidler Rudolf, Müller

hogy a munkálatokat egészben vagy részben végezzék.

31. cikk. A jelen rendelet közzétételétől számított 30 nap alatt, a községi lakosok közül azokról, akik a jelen rendelet 2-ik cikkében meghatározott feltételeket betöltik és más állampolgárságot nem optáltak, 3 példányban jegyzék készül.

32. cikk. Ezen jegyzék egy példányát a polgármesteri hivatalban 30 napra ki kell függeszteni és erről jegyzőkönyvet kell felvenni.

33. cikk. A fenti határidő alatt bármely személy és közhatalóság a polgármesterhez intézett írásbeli beadványban a névsorba való új bejegyzést, törlést, vagy helyesbítést kérhet.

Az 1 hónapi határidő lejártá után a 30. cikkben említett közigazgatási szervek megvizsgálják az összes kérelmeket és panaszokat, amelyekre ráírják az azokra hozott indokolt végzéseket.

Abban a mértékben, amint a panaszok elintéztetnek, a névsor másik két példányán is meg kell tenni a helyesbítéseket, leírva azokat, kik kérésének hely adatott és törölve azokat, kiknek nincs joguk, hogy a névsorban szerepeljenek.

A végrehajtási utasítás betegező részét legközelebbi számunkban közöljük.

Duham Alb, Neuberger Max, Neumann Heinrich, Neumann Julius, Neurath Rudolf, Nobel Edmund, Nobl Gábor, Oppenheim Albin, Paschks Rudolf, Perutz Alfréd, Peter Franz, Fick Franz, Pollak Eugen, Pollak Leo, Pollitzer Hans, Popper Hugo, Poraes Otto, Reich Felix, Rothberger Julius, Ruttin Erich, Sacks Moriz, Saks Otto, Saks Alfred, Saks Paul, Schacherl Max, Schenk Fritz, Schick Béla, Schiff Arthur, Schiffmann Josef, Schilder Paul, Schlesinger Herman, Schlesinger Vilb., Schnitzler Julius, Schüler Arthur, Stütz Emil, Schur Heinrich, Schwartz Emil, Schwartz Gottwald, Schwartz Oswald, Zgaltzer M., Zicher H., Zilberstein Fried, Zinger Gustav, Spitzer Aler, Spitzer Berthold, Stein Konrad, Stein Rok. Otto, Stern Hugo, Stern Richard, Sternberg Karl, Sternberg Maximilian, Stoerk Oskar, Tandler Julius, Thaler Hans, Ulmann Karl, Volk Richard, Weinberger Max, Weltmann Oskar, Winterberger Heinrich, Zack Emil, Zweig Walter.

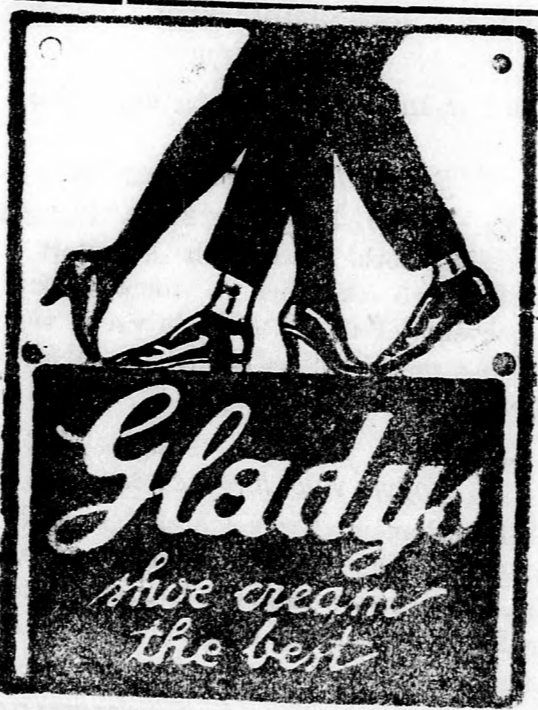
A bölcsészeti fakultáson a következők működnek:

Abel Emil, Adler Guido, Arnold Robert Franz, Billber Jean, Blaschke Ernst, Burgenstein Alfred, Conrad Viktor, Ehrenhaft Felix, Eisler Max, Flamm Ludvig, Gal Hans, Geiger Bernhard, Gomperz Heinrich, Haas Artur, Hahn Hans, Hansik Ervin, Hartmann Ludwig M., Hatschek Berthold, Helly Eduard, Heirich Josef, Herzig Josef, Hock Stephan, Jellinek Max Hermann, Jockl Norbert, Kappelmacher Alfréd, Kohn Moritz, Kornfeld Sigmund, Rubitschek Wilhelm, Lamyn Anton, Löwy Emanuel, Meyer Stephan, Mossler Gustav, Nomesheimer Eugen, Oppenheim Samuel, Polek Jakob, Pribram Alfred Francis, Pribram Hans, Pribram Richard, Reich Emil, Richter Elise, Roth Paul, Stein Ernst, Tauber Alfred, Walesz Egon.

A jogi fakultás zsidó tudósai a következők:

Adler Max, Brassloff Stephan, Goldman Emil, Grünberg Karl, Herrritt Rudolf, Hupka Josef, Kaufmann Felix, Kelsen Hans, Klang H., Kornfeld Felix, Lenhoff Artur, Löffler Alexander, Menzel Adolf, Mises Ludwig, Petschek Georg, Pilez Alexander, Pisko Oskar, Pollak Rudolf, Rappaport Achill, Redlich Josef, Schey Josef, Schiff Walter, Schilder Sigmund, Schlesinger Wilhelm, Schmidt Karl, Strisower Leo, Schwidland Eugen, Tezner Friedrich.

— A szlovenszkói árvíz pusztításai. Prágából jelentik: A szlovenszkói árvíz pusztításainak méreteit most állapították meg, miután a Tisza, Latorca, Ondova és Bodrog visszahúzódtak medrükbe. A felhalmazott gabonából, lisztből, szénából és burgonyából semmi sem maradt. 97 ház összedőlt, 114 erősen megromlódott. A lapok a felelősséget a vizügyi hatóságokra hárítják, amelyek az óvrendszabályokat elmulasztották.

Az előkelő világ cipőkrémje!

Cserebogárkorongokat

minden méretben szállít

Grossmann Jenő Nagyvárad

Baross-utca 10. szám. — Sürgőnycim: Grossmasin. — Telefonszám: 2-86

Az Uj Kelet napi Szerkesztők Felelős szerkesztője Az Uj Kelet jelölés felelős felelős

Van e aki mind a sajtóban van Minden nyunk, ak lamit.

Titkain mert mind retek is,

Evek

jében kom kába avas

jam és fü pedig szig

meggyőző tást és a

fülelmet bo másra gon

Am ez

Időről-irre amiről per

telmen sz szer azt k

köt ismét

A leg

kinos pont és ami mé

félórahossz

A leg

ban, hogy és ismerő

érintkezés

orrának na hallást, ho

Ilyen

huzom az len lehet,

titok foly és ha más

eltávolításá mondaná:

amig mond felemből.

Egy s és minthog vandeztetni

Jött, s és elkezdte

amit két u csak akkor vége lett.

Igy k ahol rám t

ban, a szin számomra

rával eltor

Ha val engem, ké és fülemb

gyilkos let velt öngyil

fel fogok t

— Hag

furtból jelen a „Gesellsc

denkmäler“

lönözö ke

A régi zsi iránt ugy a

között nagy gyak között

német vár

Menfelül

pergamentre

Hagadákat.

— A h

kája Magy

statisztikai

szágon a há

háboruban

helyre kerül

HIREK

Az Új Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

Felvilágosító: Dr. Marton Ernő.

Az Új Kelet cikkeinek utánvomasát csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Közzételési árak: Egy hónapra 90 lej, negyedévre 170 lej, félévre 320 lej, egész évre 620 lej.

A nagy titok

Van egy ismerősöm, nagyon tekintélyes ember, aki minden alkalommal ha meglát, karonfog, egy sarokba vezet és rám bizza valamelyik nagy titkot. Minden mondanivalója titok. És ha magunkban vagyunk, akkor is félrehív és halván fülembé sug valamit.

Titkainak egy a hibája, az, hogy nem érdekesekek, mert mindenki tudja őket. Mindenki, persze a veresek is, akik a háztetőről csiripelik.

Évek óta ismerem őt. Ismeretségünk első idejében komolyan vettem és ha félrehívott, hogy titkomba avasson, feszült érdeklődéssel hallgattam, szájam és fülem tárva-nyitva voltak, a lélekzetemet pedig szigorúan visszatartottam. Most azonban, hogy meggyőződtem ujdonságaik ócskaságáról, a szájnyitást és a lélekzetvisszafojtást megszüntettem és csak fülemet bocsátottam rendelkezésére, közben persze másra gondoltam.

Am ez az új szisztémám nem riasztotta vissza. Időről-írére mindig elmond nekem valami újat, amiről persze a jelzett okok folytán halvány sejtésem sincs és bizony zavarban lennék, ha egyszer azt kívánna tőlem, hogy a fülembé adott titkot ismétljem el.

A legrosszabb pedig az, hogy ismerősöm mindent kínos pontossággal mond el, semmit ki nem hagy és ami még rosszabb, hogy minden titka legalább félórát tart.

A legnagyobb szerencsétlenség e titokmondásban, hogy a titkok végük felé mind fontosabbak és ismerősöm mind élesebben kiabál, közben orrát érintkezése hozza a fülemmel. Elbeszélése végén orrának nagyobb fele már fülemben van és ez a hallást, hogy úgy mondjam, legalább is megnehezíti.

Ilyen esetekben kisé visszahajlok és magammal húzom az orrát, ami számára rendkívül kényelmetlen lehet, azonban ez egyáltalán nem zavarja őt a titok folytatásában. Orrát ismét beékeli fülembé és ha másodszor is kísérletet tennék a betelakodó eltávolítására, akkor megragadná nyakamat, mintha mondaná: várj, várj, most jön a legfontosabb. És amíg mondókájával nem végez, nem vonul ki a fülemből.

Egy alkalommal megláttam őt a kávéházban és minthogy tudtam, egy új titokkal akar megörvendeztetni, gyorsan betömtem vattával a fülemet.

Jött, megragadta a kezemet, sarokba ültetett és elkezdett sugdolózni. De észrevette a vattát, amit két ujjával gondosan kihuzott a fülemből és csak akkor helyezett vissza, amikor előadásának vége lett.

Igy kinez ez az ember engem mindenütt, ahol ram talál. Az utcán, a kávéházban, a parkban, a színházban. Mindenütt van egy nagy titka számomra és mindig a fülem számára, amelyet orrával eltorlaszol.

Ha valaha öngyikos leszek emiatt és ő túl él engem, kétségteletlenül fel fog mászni ravatalomra és fülembé fogja sugni a nagy titkot, hogy öngyikos lettem. De nem fogja hozzátenni, hogy ő volt öngyikosságom oka. És úgy fog ordítani, hogy fel fogok támadni. (K.—e.)

Hagada kiállítás Frankfurtban. Frankfurtból jelentik: Az itteni iparművészeti múzeumban a „Gesellschaft zur Erforschung jüdischer Kunst- und Denkmalen“ című társulat kiállítást rendezett különböző korokból származó illusztrált Hagadákban. A régi zsidó népkönyv különböző kiadásai iránt úgy a laikus látogatók, mint a szakemberek között nagy érdeklődést keltett. A kiállított tárgyak között sok olyan szerepel, amely különböző német városok könyvtárainak tulajdonát képezik. Menfelül műgyűjtők is odaadták kiállítás céljaira pergamentre írott és gyönyörű iniciálékkal ellátott Hagadákat.

A házasságok és születések statisztikája Magyarországon. Budapestről jelentik: A statisztikai hivatal kimutatása szerint Magyarországon a házasságok és születések száma a világháborúban az európai államok között az utolsó helyre került.

Befejezték a vizsgálatot a dohánygyári panama ügyében. Beszámoltunk annak idején a dohánygyári szövetséget milliós visszaéléseiről. A likvidálásra kiküldött bukaresti vizsgálóbiztos feljelentésére a kolozsvári ügyészség megindította a vizsgálatot, amelyet most fejeztek be és rövidesen a milliós panama ügyében a fő-tárgyalást is kitzik. A letartóztatásban levő Ferenc Árpádon és Keresztes Árpádon kívül az ügyvel kapcsolatban az ügyészség vádat emelt Oprit Sándor, Chioreanu Regina és Orosz János szervezeti tagok ellen, akik az ellenőrzés körül súlyos mulasztásokat követtek el.

Hitközségi választások Bistritán. Bistritáról jelentik: Az itteni zsidó hitközség április 21-én tartotta tisztújító közgyűlését. Elnökké egyhangulag újból a köztiszteletben álló Rachmuth Izrael választották meg, aki már tizenkét éve áll a hitközségi ügyek szolgálatában, tavalyig mint előjárósági tag. Az újonnan megválasztott elnök egy évi működése alatt iskolát létesített, amely két tantervvel, külön e célt szolgáló saját épülettel és kitűnő berendezéssel rendelkezik. A „Bohrlich“ féle imaházat, amely röviddel ezelőtt teljesen elégett, újjá építette és oly állapotba hozta, hogy a hitközség büszkén vallhatja tulajdonának. A rituális furdót megnagyobbította és a modern követelményeknek megfelelően renoválta. Ezekon kívül még sok más intézkedése azt tanúsítja, hogy Rachmuth elnök az a férfi, aki méltó és hivatott, hogy a hitközség feje és vezetője legyen. A megválasztott előjáróság többi tagjai a következők: Sámuel Tabovits, Moses Scherf, Jantel Frank, Adolf Weinberger, Mendel Mandel, Majer Mandel, Mendel Goldstein, Jakab H. Friedmann, David Harnic és Márkus Hirsch, akiknek eddigi működése és becsületes zsidó volta garanciául szolgálhat a hitközség jövőbeli fejlődésére. (G. M.)

A tojás és nyersbőr-export ügye. A „Consum“ legújabb száma írja: A vámrevízió küszöbön álló végleges rendezésével kapcsolatban a pénzügyminisztériumban olyan felfogások alakultak ki, hogy miután a vámrevízióval az állam tekintélyes vámbevételektől esik el, a kormánynak gondoskodni kell arról, hogy az eddig az export szempontjából vitássá tett árucikkek kivitelét liberálisabb szempontok szerint kell kezelni. Ez a súlyos érv arra indította a pénzügyminisztert, hogy a tojás és nyersbőr kivitelének ügyében revízió alá vegye az eddigi rideg elzárkózás elvét. Mint értesülünk, a husvéti ünnepek lezajlása után a pénzügyminiszter értekezletre fogja összehívni a tojás- és nyersbőr-exportőröket annak meg tárgyalása végett, hogy milyen módzatok mellett és mily mértékben lehetne — a belső fogyasztás érdekeinek megóvásával, — a tojásexportot ismét szabadabb tenni. A nagyjelentőségű értekezlet elé a tojáskereskedők és nyersbőr-exportőrök körében nagy érdeklődéssel néznek.

A bukaresti Nemzeti Szalon országos kiállítása. Bukarestből jelentik: A bukaresti Képzőművészeti Szindikátus a bukaresti Nemzeti Szalonban május 15-től július 15-ig országos kiállítást rendez, amelyen való részvételre felhívták az okiráltság, Erdély, Beszarábia és Bukovina képzőművészeit. A kiállítás zsűrijének díszelnöke Lepadatu miniszter, alelnöke Minolescu szepművészeti államtitkár, tagjai három szobrász, három festőművész, Erdély, Beszarábia és Bukovina művészeinek egyes képviselője. A zsűribe meghívták Papp Sándor kolozsvári festőművészt is a kolozsvári Képzőművészeti Iskola igazgatóját. A kiállítás céljaira, amelyen nemzetiségre való tekintet nélkül részt vehetnek Románia piktorai, Lepadatu miniszter ötszáz ezer lejt szavazott meg. Ebből egy százezer lejes nagy díjat alapítanak, kisebb-nagyobb összegeket pedig külföldi tanulmányutakra fognak kiosztani.

Ilea Liviusz dr. elfoglalta hivatalát. A kolozsvári főügyészség április 22-től a vezetőügyi állás teendőinek ellátására ideiglenesen dr. Ilea Liviuszt delegálta. Dr. Ilea állását már el is foglalta.

Otto Bendekovits wieni

előkelő marhabizományos cég

képviselőtében

a Polgári Takarékpénztár Rt.

cluji pénzügyintézet felajánlja szolgálatait marhakereskedőknek. Exportálható marhák bevásárlására és vamlására korlátlanul nyújt előleget.

A jugoszláv királyi pár Párisban. Párisból jelentik: A jugoszláv királyi pár május végén iecérkezik néhány napra. A vendégek fogadására ünnepi programot dolgoznak ki.

Letartóztatták a kisenevi hadbírószág vezető ügyészét Kisenevből jelentik: Corijescu ezredes a harmadik hadtest hadbírószágának elnöke elrendelte Bonciu őrnagynak letartóztatását. A letartóztatás Kisenevben óriási szenzációt keltett annál is inkább, mert az őrnagy rettegett réme volt a kisenevi hadbírószág elé kerülő vádlottaknak. Bonciu őrnagyot azzal vádolják, hogy az állam kárára többmillió sikkasztást követett el, többször fogadott el megvesztegetési pénzeket és merészségében egyszer odáig ment, hogy egyik bűntársát ő maga állította hadbírószág elé. Ez a bűntársa azután a tárgyaláson tett vallomásaiban leleplezte az őrnagyot, aki most maga is vádlottja a hadbírószágának.

Nyári időszámítás Amerikában. New-yorkból jelentik: Az északamerikai Egyesült Államok április 26-tól kezdve a nyári időszámítást lépteti életbe.

Az új magyar nemzeti bank részvényjegyzései. Budapestről jelentik: A M. T. I. hivatalos helyről úgy értesül, hogy az új magyar nemzeti bank részvényeinek jegyzése április 29-én kezdődik és május 7-ig tart. Schandl Károly földmivelségi államtitkár kijelentette a lapoknak, hogy a részvények jegyzése ügyében, a gazdátársadalommal folytatott tárgyalások teljes eredményre veztek. A gazdák a jegyzés céljaira előnyös valutaelőleget kapnak.

Földrengés a Havai szigeteken. New-yorkból jelentik: Az északamerikai Egyesült Államokhoz tartozó Havai szigetéről erős földrengést jeleztek. Közlebbi részletek egyelőre nem érkeztek.

A Szociális Misszió-Társulat második kiállítása. A református kollégium termeiben állították ki a Szociális Misszió által rendezett kiállítás résztvevői aukcióra bocsátott antikvitásait és műtárgyaikat. A kiállítás vezető folyosó szép butordarabokkal van tele, különösen komodok, főleg biedermeier-korabeliek vannak ott nagy számmal, feltűnik egy intarziás ágy, amely ritkaság példány. De van sok selejt is, különösen a képekben és színes nyomatokban, amik a rendezés hibájából kerültek a falakra. Az első nagyteremben mindegyik feltűnik egy hatalmas baroktükör gyönyörű faragással, Török Antal vasutmodellje, amely 1850-ben készült, Török három évig dolgozott rajta, egy szalngarnitúra, különösen a divány szép, hajlásaival és intarziáival, szőnyegek és képek, de itt is az a hiba, hogy a kiállított tárgyak diszharmoniót keltenek, mert sem a kor, sem a stílus szempontjait nem vették tekintetbe a tárgyak elhelyezésénél. A következő teremben egy pompás díszítésű keleti zászló, egy Rákóczi-korabeli pohár és egy Spányi-kép hívja fel a szemléldő figyelmét. A harmadik teremben XVII. századbeli szőnyegek Erdély törökföldi korból, Rafael Madonnájának másolata, indiai motívumok, bronz török kancsó és tál a kiállított tárgyak közül a legértékesebb. Van néhány szép vitrin, egy tabernakulum, egy faragott pad intarziákkal, ezeknek az ára azonban fantasztikusan magas. A vitrintárgyak között alig akad különösen figyelemreméltó, mindamelllett a kiállítás jólsikerültnek mondható. A kiállítást egyébként vasárnap este hét órakor bezárják, ezt követi a következő két napon a kiállítás tartama alatt el nem adott tárgyak aukciója. A rendezőség arra kéri a kiállított tárgyak tulajdonosait, hogy az árverésen okvetlenül jelenjenek meg.

Nemzetközi zeneünnepségek Prágában. Május 31 és június 2-ika közötti időben Prágában a Smetana-ünnepséggel kapcsolatosan nemzetközi zeneünnepet rendeznek. Az ünnepség látogatói 50 százalékos vízumkedvezményben részesülnek és ugyancsak ötvenszázalékos menetdíjkezdményt a csehszlovák köztársaság vasutain. Az erre érvényes igazolványokat a cluji csehszlovák konzulátus is kiadja a hivatalos órák tartama alatt.

Stefánia hercegnő megőrült. Bécsből jelentik: Bécsi körökben ma az az értesülés terjedt el, hogy Lónyai Elemérné, Stefánia hercegnő elméje megzavarodott. Stefánia örültsége vallási természetű, rémképeket lát, elhunyt rokonaival folytat végnélküli dialógusokat, igéretet tesz nekik, hogy imádkozik értük, mert pénzzel nem segíthet rajtuk. Lelkiismerete kinozza, hosszú védőbeszéddel akarja igazolni magát, hogy a szerencsétlen Lujza hercegnőt, édes testvérét nyomorban engedte meghalni. A cselédekkel szemben türelmetlen, csak két öreg komornája bírja ki mellette.

ben vagy részben

közvetéltől számi-
akosok közül azokról,
ében meghatározott
ampolgárságot nem
készül.

p példányát a pol-
pra ki kell függesz-
felvenni.

alatt bármely sze-
rmesterhez intézett
a való új bejegy-
bérhet.

ta után a 30. cikk-
rvek megvizsgálják
okat, amelyekre rá-
végezéseket.

a panaszok elintéz-
háoyán is meg kell
szokat, kik kérésé-
kat, kiknek nincs
eljenek.

tejező részét leg-

Ósai

zsidó profesz-

Neumann Hein-
oh Rudolf, Nobel
penheim Albin,
d. Peter Franz,
ak Leo, Pollitzer
tto, Reich Felix,
eh. Sicks Moriz,
ch. Paul, Schacherl
la, Schiff Arthur,
aul, Schlesinger
chnitzler Julius,
Schur Heinrich,
wald, Schwartz
H. Zilberstein
Aler, Spitzer
Rok. Otto, Stern
rg Karl, Stern
Tandler Julius,
Volk Richard,
Oskar, Winter-
weig Walter.

következők mű-
Arnold Robert
Ernst, Burgen-
hrenhaft Felix,
al Hans, Geiger
as Artur, Hahn
on Ludwig M.,
rd, Heirich Jo-
d, Jellinek Max
lmacher Alfred,
d, Rubitschek
Emanuel, Me-
Nomesheimer

Polek Jakob,
am Hans, Przi-
ter Elise, Roth
a, Walesz Egon.
a következők:
an, Goldmann
Rudolf, Hupka
Hans, Klang
Artur, Löffler
Ludwig, Pet-
Pisko Oskar,
Redlich Jo-
Schilder Sieg-
Schmidt Karl,
ugen, Tezner

ztításai. Prá-
pusztításainak
után a Tisza,
huzódtak med-
sztból, széná-
aradt. 97 ház
z. A lapok a
áritják, ame-
tették.

Sürgöncim:
onszám: 2-86

Sürgöncim:
onszám: 2-86

FIGYELEM!

FIGYELEM!

TROUBLE JACKIE COOGAN

Sem pompa, sem fény, sem díszlet! Sem elpazarolt milliók! Csak tisztán a mindent pótló művészet!

Trouble Az árva

Világhódító amerikai remekmű 5 felvonásban. — Főszerepben JACKIE COOGAN, a négyéves művész.

Vele sirunk! Vele kacagunk! Sohasem felejtjük el!

Indul vasárnap, április 27-én a Select-Mozgóban

Egyedülálló művészeti esemény

Páratlan műélvezet

KÖZGAZDASÁG

Megállapodás a belga hitelezőkkel. Bukarestből jelentik: A Belgiumba küldött román bizottság megkötötte a megállapodást a belga hitelezők romániai érdekeinek védelmére alakult egyesülettel mindazon magántartozások rendezésére amelyek a háború után keletkeztek. Az állami adósságok ügyét a két állam pénzügyminiszteriumainak megbízottai külön fogják tárgyalni.

Az italmérsi jog az új szesz-törvény-javaslatban. Bukarestből jelentik: Az új szesz-törvénytervezet most készült el. Az italmérésre vonatkozó részben a törvényjavaslat beszünteti az új korcsmahelyiségek megnyitására vonatkozó engedélyek kiadását. A korcsmahelyiségeket a lakosság számarányához mérten engedélyezik korlátozott számban. Ezt a kérdést elsősorban a főbizottság fogja eldönteni. A fűszeresek, csemege-üzletek sem kapnak kimérsi engedélyt. Ezt a törvényjavaslat a legszigorúbban kimondja. — Az italmérésben pedig a poharankénti fogyasztást csak a legkritikább esetben engedik meg s csak olyan esetben, ha az italmérés olyan környéken van, ahol nincs korcsmahelyiség elegendő számban. Az ilyen italmérésben nem lehet hosszasan tartózkodni és a fogyasztást is korlátozzák. A vendéglők és étkezdével kapcsolatos korcsmahelyiségek nincsenek korlátozva a fogyasztóknak itallal való ellátásában. A törvényjavaslat elkészítésénél csaknem az összes külföldi törvényjavaslatokat figyelembe vették s azok alapján készült el. A pénzügyminisztérium különösen a szesz-kivitel intenzívebbé való tétele érdekében jár el — mondja a javaslat — midőn a szesztermelést magát nem korlátozza s így meg fogja adni a szükséges kedvezményeket a szesz-ipar fejlesztésére.

A Duna-konferencia előkészítése. Bécsből jelentik: A májusban megtartandó Duna-kon-

J
A
C
K
I
E
C
O
O
G
A
NJ
A
C
K
I
E
C
O
O
G
A
N

ferencia előkészületei nagyban folynak. A tárgyalás alá kerülő kérdések legfontosabbika a tarifa és a vámkérdés. A konferencián el akarják érni, hogy a dunai uton szállítandó transportok csak a berakásnál és a kirakó állomáson essenek vámvizsgálat alá, ellenben az átrakódó közbeeső állomásokon a vámvizsgálat maradjon el. A tarifák tekintetében a tárgyaló országok egységes eljárást akarnak elérni.

A felemelt betegsegélyző járulékok visszafizetésének ügye. Közismert a felemelt betegsegélyző járulékok ügye. A kormány tudvaleg a járulékokat 1922. augusztus elsejétől

kezdve száz százalékkal felemelte. A munkaadók szövetsége annak idején a rendelkezés ellen a Legfőbb Semmitőséghez fordult, amely kimondta, hogy a rendeletnek nincs törvényes alapja és a behajtott magasabb járulékok visszakövetelhetők. A munkaügyi minisztérium erre egyszakaszos törvényjavaslattal hatálytalanította a Semmitőség ítéletét. A javaslat törvényerőre emelkedett és 1923. január tizenhetedikén, kihirdetése után életbelépett. A törvény alapján elrendelték a felemelt betegsegélyző járulékok megfizetését. Ekörül később jogász és közgazdasági körökben viták voltak és több vélemény úgy szólt, hogy a törvény az alkotmánnyal ellentétes. A munkaadók és a munkások szervezetei a törvény revízióját követelték azon az alapon, hogy a törvény létrehozásánál nékülözték az alaki kellekeket. A munkaadók szövetsége a című elsőfoku iparhatóságánál ezekkel az érvekkel felszerelt megkereséssel visszakövetelte az 1922. aug. elseje óta beszedett betegsegélyző járulékok visszléteit addig az ideig, amíg a törvény életbelépett, vagyis 1923. június tizenhetedikéig. Varga tanácsos ez ügyben több ízben tárgyalást rendelt el. A legutóbbi tárgyaláson a munkaadók kérését elutasította azzal, hogy az ügy rendes bírósági útra terelhető. A Munkaadók Szövetsége legközelebbi ülésén felhatalmazást fog kérni a vezetőségétől arra nézve, hogy ezt a követelést a járásbírósnál szorgalmazza.

A mai valutapiac

Szombaton sem a bukaresti, sem az erdélyi bankok devizafüggetletet nem bonyolítottak le. A zürichi jegyzések a következők:

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 129—129. Amsterdam 210—210. Newyork 563.5—563.75. London 2466.5—2469. Páris 35.75—35.85. Milano 2520—2525. Prága 1657—1657.5. Budapest 75—75. Belgrád 697.5—697.5. Bukarest 297.5—295. Varsó—, Bécs 79.75—79.5.

Ki az?
Mi az?
Mit csinál?

? FRANCO PAN ?

Ki az?
Mi az?
Mit csinál?

Főszerepet játszik! Csodákat művel! Bámulatba ejt! És nem is ember, hanem kutya!

A halál kuttyája

Szenzációs kutyaattrakció 6 felvonásban, főszerepben Francopan, a farkaskutya.

Ez a páratlanul érdekes film indul:

Vasárnap, április 27-étől az Uránia-Mozgóban

Magtermesztést. jövedék igaz 500-000 koron liárd korona tott hitelekke sitsa. A pé mében a doh lényegesen bevételek em

Tiltat A CFR. buk délyi fás-cége bocsát számu intézkedése a hoz csatolt a lajdonosai a vényt márciu záratta. A M sérelmes két tett be.

.....
SZÍNH

A RO

Vasárnap, délu Hétfő: Sámso Kedd d. u.: Szerda Tosca Péntek: Aida.

A MAC

Vasárnap d. e mérséle

Vasárnap d. györgyi

Vasárnap este Hétfő d. u. 3

Hétfő d. u. 3 Hétfő este fél

Kedd d. u. 3 helyáral

Kedd este 8 először.

Szerda: Pompa Böske

Csütörtök: A Premie

Péntek: A bal Szombat d. u.

Szombat este let 122.

Vasárnap d. u föllépés

Vasárnap este Hétfő: A bal

M

Select-M

„Trouble (A

násban. Fősz

Coogan. A v

alakítása. Ri

élvezet.

Uránia-M

„A halál k

ban, főszerep

roszott farka

láltára meg

álunk szembe

Apolló-M

tet“ 1. rész.

gából 2 rész

sebb apacs fi

Moziesemény

SU

CSOKOL

Közp

Kezd

Magyarországon fokozzák a dohánytermesztést. Budapestről jelentik: A dohányjövődék igazgatósága minden dohánytermelőnek 500 000 korona előleget fizet ki mintegy 10 millió korona összegben, hogy az ily módon nyújtott hitelekkel a dohányszükséglet fedezését biztosítsa. A pénzügyminisztérium rendelkezése értelmében a dohánytermesztést az egész országban lényegesen emelni kell, hogy ezáltal a kincstári bevételek emelkedjenek.

Tiltakozás a CFR. két intézkedése ellen. A CFR. bukaresti vezérigazgatósága tizenkét erdélyi fás-céget kizárt a szállítástól, vagyis nem bocsát számukra vagonokat rendelkezésre. Másik intézkedése a CFR nek, hogy a szamosválygyi vasúthoz csatolt olyan iparvágányokat, amelyeknek tulajdonosai a felemelt díjszabásra vonatkozó kötelezvényt március huszonötödikén nem írták alá, lezáratta. A Munkaadók Szövetsége a CFR-nek e sérelmes két intézkedése ellen tiltakozást jelentett be.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA

Vasárnap délután: Bajazzók. Intermezzó.
Hétfő: Sámson és Delila.
Kedd d. u.: Faust.
Szerda: Tosca (új szereposztással).
Péntek: Aida.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Vasárnap d. e. 11-kor: Kis lord. — Gyermekek előadás mérsékelt helyárral.
Vasárnap d. u. 3-kor: A piros bugyelaris. Szentgyörgyi István föllépésével. Mérsékelt helyárral.
Vasárnap este 8-kor: Sultána. Bérletszűnetben.
Hétfő d. u. 3 órakor: A kis kadett. Mérsékelt helyárral.
Hétfő d. u. fél 6 órakor: Vasgyáros. Mérsékelt árral.
Hétfő este fél 9 órakor: Diadalmasszony.
Kedd d. u. 3 órakor: Luxemburg grófja. Mérsékelt helyárral.
Kedd este 8 órakor: A templom küszöbén. Ujdonság először. Premiérbérlés.
Szerda: Pompadour. Operette ujdonság 20-adszor. Pintér Böske vendéglátóival. Bérletszűnetben.
Csütörtök: A balga szűz. Operette ujdonság először. Premier bérlés 56.
Péntek: A balga szűz. Másodszer. Napi bérlés 121. A. Szombat d. u. A biboros. Mérsékelt helyárral.
Szombat este: A balga szűz. Harmadszor. Napi bérlés 122. B.
Vasárnap d. u.: Peleskei notárius. Szentgyörgyi István föllépésével. Mérsékelt helyárral.
Vasárnap este: A balga szűz. 4-edszer. Bérletszűnetben.
Hétfő: A balga szűz. 5-ödször. Napi bérlés 123. C.

MOZGÓK MŰSORA

Vasárnap, április 27.

Select-Mozgó: Világszenzáció: *Jacki Coogan: „Trouble (Az árva).“* Amerikai remekmű 5 felvonásban. Főszerepben a kis négy éves művész. Jackie Coogan. A világhódító gyermek egyik legnagyobb alakítása. Ritka művészeti esemény, páratlan műélvezet.

Uránia-Mozgó: Nagyszabású kutyaatrakció! *„A halál kutyája.“* Szenzációs dráma 6 felvonásban, főszerepben Frankopan, a csodálatosan dremiroszott farkaskutya. Az intelligens állattetteinek láttára meg kell feledkeznünk arról, hogy állattal állunk szemben. A filmvilág nagy aktuálitása.

Apollo-Mozgó: Apacshét! *„A névtelen kísértet“* 1. rész. Nagy kalanddráma az apacsok világából 2 részben és 11 felvonásban. A legértékesebb apacs film. Véges végig lebilincselő cselekmény. Moziememény!

VELMA SUCHARD
CSOKOLÁDEKÜLÖNLEGESSÉG.

Központi Télikert-Bár!
Szenzációs
husvét
műsor!
Kezdeté este 9 órakor!

SPORT

A Haggibbor a Victoriával mérkőzik

Hétfőn Cluj—Timisoara városközi mérkőzés lesz

(Cluj-Kolozsvár, Az Uj Kelet tudósítójától.)
A Com. Reg. Sectia de Football letiltotta a Haggibbornak a vasárnapra lekött MSE elleni mérkőzését azzal az indoklással, hogy nem akar a hétfői Temesvár elleni városközi mérkőzésre vidéki matchtől kifáradt játékosokból összeállított csapatot kiállítani.

A Victoria vasárnapi ellenfele a Gloria-CFR. Arad lemondotta a mérkőzést, így a Victoria meghívására a Haggibbor lesz a bajnokságot ellenfele. A mérkőzés kimenetele, a Haggibbor legutóbbi nagyszerű eredményeit tekintve, teljesen nyílt, izgalmas és fair mérkőzésre van kilátás. A Haggibbor a következő felállításban szerepel: Rosenfeld, Pollák, Lázárovits, Virág, Braun, Jakobi, Lázár, Rézi, Fahn, Ankraut, Goldstein.

Hétfőn a temesvári válogatott játszik a kolozsvári válogatottal. **Temesvár felállítása:** Laky (U), Vogl (Kinizsi), Nagy (Sparta), Fenyvesi (Kinizsi), Hütter (Kinizsi), Kilianovits (Kinizsi), Tánzer (Kin.) Frech (Kinizsi), Wetzler (Unirea), Zemler (Kinizsi), Botez (Sparta). Ez a csapat olyan erőt képvisel, hogy Kolozsvárnak kemény küzdelembe fog kerülni a sokat vitatott hegemonia megvédése.

A **Temesvári AC** a husvétii ünnepek alkalmával Nagyváradra rándul, ahol első nap a Törekvés, második nap a NAC lesz az ellenfele.

Deutsch & Braun

textiláru
nagykereskedés
Tg.-Murás, Piața R. Ferdinand 52
Telefon 273

Carlsbadból közvetlen importált
Porcellánedények
u. m. étkező-, teás-, kávékészletek, éttermi-, kávéházi- és háztartási felszerelések. Mindenféle csiszolt üvegarúk, tábláúveg, demjoh, gyógyszerüveg legelőnyösebben bezzerezhetők
Ausländer Lajosnál Cluj
Piața Mihai Viteazul (volt Széchenyi-tér) 39.

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár
Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon interurbán 2-13 ★ Sürgényes: juvare, Cluj
Ékszerárugyártás, nagykereskedés
Fogózárt arany és forrasztó ★ Arany, ezüst és platina-berakítás!
Kienle és Schwarzwaldi órákban, valamint kinaezüst tárgyakban nagy lerakat.
csak vizszontelárusítóknak!

Önmaga ellen vét, Nagy és Szilágyi-
nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada Barifju (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kosuth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

Villamos főzőrud fűtőbetét nélkül. Német szabadalom. Javítást soha nem igényel. — Minden világítási konnektorhoz bekapcsolható. A legkevesebb áramot fogyasztja. 1 liter vizet 3—4 perc alatt felforralt. Háztartások, orvosok, fogtechnikusok, fodrászok, gyógyintézetek, agglezények részére szájöblítéshez, kéz- és fejmosáshoz nélkülözhetetlen. — **Próbadarab ára 250 lei.** — Gyári képviselet:
Pallos & Markó okl. mérnököknél Cluj, Str. N. Iorga (Jókai-u.) 7.
Telefon 650. Viszonteladónak engedmény. 20 lei posta- és csomagolási díj ellenében utánvétellel megküldjük

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL! EREDETI GYÁRI ÁRAK!
GYAPJUIPAR R.-T.
SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK. CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

„SIRPINOL“
legjobb szer a légzőszervek megbetegedései ellen. Ugymint: Tüdő- és hörghurut, köhögés, szamárköhögés és tuberkulózis ellen. Mindenképpen házi orvost, hogy „Sirpinol“-t rendeljen!
Kapható minden gyógyszerárban
Készíti: Mera Viktor „Fehér Kereszt“ gyógyszer-tára Reghinul-Sáseac

Telefon-sz. 81. **LÁDAGYÁR** Fióküzlet Egeres
Mindennemű ládát és fadobozókat összeszegezett és szedett részében megrendelésre szonnal készíti és szállít a legelőnyösebb nap! áron
Sajovics és Labovits fakereskedés és ládagyár
Cluj, Strada Cernuzji (volt Kajántól-ut) 1 szám

Szőlőoltvány
amerikai alanyvessző
garantált fajtisza kapható
Caspari Fr.-nél, Medgyes
Tessék árjegyzéket kérni!
Kappel Anzeige Sibiu

Használjunk kizárólag
PLANTOL
legjobb növényzsír, mert ez tiszta, egészséges és kiadós!
Főtisztelendő Fuchs Benjámint nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készült, szigoruan ortodox rituális előírás szerint.
Képviselet: **HIENZ VILMOS Cluj**

Figyelem a nagy vasárnap sarkánál
A címre figyeljen
Aranyat, platinát és drágaköveket a legmagasabb árban beváltok. Legelőnyösebb bevásárlási forrás ékszerekben, órákban, disztárgyakban
Markovits Bernát ékszerész

Aranyosgyéresi Agyagipar R.-t. Turda-Torda
Telefon: 107. Telefon: 107.
Ajánlja elismert legjobb minőségű, földgázzal égetett, hornyolt, hodfarku és gerinc cserepeit, ugymint német normálméretű falitéglaikat, valamint alagcsöveit.

VELEM!
művészet!
va
művész.
műélvezet

A munkaadók...
ezés ellen a Leg...
hely kimondotta,
yes alapja és a
sszakövetelhetők.
gyszakaszos tör...
Semmitől sem ké...
lkedett és 1923.
után életbelépett.
felemelt beteg...
sörül később jo...
ak voltak és több...
az alkotmánytal...
nkások szerveze...
ék azon az ala...
nékülöztek az...
vetsége a cluj...
z érkezelt fö...
e az 1922. aug...
járulékok több...
ény életbelépett,
g. Varga taná...
st rendelt el. A...
kérését elutasí...
éségi utra terel...
közlebbi ülésén...
égtől arraneve...
ál szorgalmazta.

az?
i az?
inál?

87
222
598

